

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERIA DE PRESIDENCIA
ADMINISTRACIONES PUBLICAS
E XUSTIZA
Dirección Xeral de Xustiza

MEMORIA DAS ACTIVIDADES DO INSTITUTO DE MEDICINA LEGAL DE GALICIA –Imelga-

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE PRESIDENCIA
ADMINISTRACIÓNS PÚBLICAS
E XUSTIZA
Dirección Xeral de Xustiza

ANO 2013

ÍNDICE

INTRODUCCIÓN	3
MEMORIA DO SERVIZO DE CLÍNICA FORENSE	4
MEMORIA DO SERVIZO DE PATOLOXÍA FORENSE	9

INTRODUCCIÓN

O instituto de Medicina Legal de Galicia, Imelga, concentra a pericia pública oficial médico legal, de psicoloxía e traballo social forense.

Estruturado en sete Subdireccións Territoriais: A Coruña, Ferrol, Lugo, Ourense, Pontevedra, Santiago de Compostela e Vigo. Toda a súa actividade organízase en torno a dous grandes servizos, o Servizo de Patoloxía Forense e o Servizo de Clínica Forense.

O Servizo de Patoloxía forense concentra a actividade relacionada coa investigación xudicial da morte. O seu campo propio de actuación é o da morte violenta e a sospeitosa de criminalidade.

O Servizo de Clínica forense abarca todas as outras pericias médicas, psicolóxicas ou de traballo social que son demandadas por Xuíces, Tribunais e Fiscalía.

As pericias médicas en Clínica forense, poden dividirse en dúas grandes áreas de competencia: as valoracións físicas e a psiquiátricas. Se ben en cada campo poden presentarse cuestións de toda índole, no primeiro grupo destacan as pericias sobre valoración de lesións, a violencia de xénero con dano físico, a determinación da idade e a de a capacidade laboral ou física; no campo da Psiquiatría forense a valoración en relación coa imputabilidade, a capacidade de obra, a violencia de xénero con dano psíquico, as diversas pericias en torno ós trastornos por dependencia e os internamentos psiquiátricos, concentran a maior parte do traballo.

Por último, a maior carga de traballo no campo da psicoloxía e do traballo social forense, concéntrase nos asuntos de familia, onde estes profesionais traballan de forma conxunta como equipos psicosociais.

Tamén se integran, xunto cun médico forense experto, nas unidades de valoración integral de violencia de xénero e actúan en colaboración cos médicos forenses, facilitando probas complementarias propias da súa materia profesional, cando así se lles solicita.

Os psicólogos forenses, teñen pericias específicas, que realizan de xeito independente, como a credibilidade da testemuña en menores abusados, ou a valoración do dano psicolóxico. As pericias exclusivas de traballo social son menos frecuentes, pero as veces solicítase, para un determinado caso.

Sendo un acontecemento extraordinario, na presente memoria non se inclúe todo o traballo realizado con ocasión do accidente do tren Alvia, acaecido o 24 de xullo de 2013.

MEMORIA DO SERVIZO DE CLÍNICA FORENSE 2013

Como pasa tamén na memoria do ano 2012, nesta memoria nos se inclúen as cifras relativas a o traballo social e a psicoloxía forense, xa que non se acadou un sistema de reconto da carga de traballo nestes campos obxectivo e común.

Inda sen ter en conta as cifras derivadas da actividade nestas áreas, o pasado ano dous mil trece a actividade pericial do Imelga na área de Clínica forense acadou a cifra de corenta e catro mil corenta e cinco (44.045), catro mil mais que o ano 2012.

Cunha distribución na carga de traballo que se asemella ós anos anteriores, concentrándose a maior demanda de actividade pericial na área da valoración puramente física.

Nesta área ó maior número de pericias son as que teñen que ver coa valoración médico legal das lesións que se producen con ocasións de sucesos que poden determinar a intervención xudicial. A valoración das lesións no só ten que ver coa taxación dos danos corporais sufridos pola persoa, se non que tamén se valora o mecanismo lesivo, o nexos casual e a necesidade de tratamento, cuestións de especial interese no ámbito penal. Tamén inclúese nesta área as pericias de determinación da idade, de especial importancia na identificación de menores indocumentados, e a determinacións da capacidade de laboral ou física, con importancia na xurisdición social e tamén na penal.

No campo da psiquiatría forense son dous as pericias que máis se demandan. Unha no ámbito penal, e que ten por obxecto a valoración xudicial da capacidade de culpa, da imputabilidade; e outra no ámbito civil, a encamiñada a ditaminar e/ou limitar e acoutar a capacidade de obra do suxeito obxecto do procedemento. As intervencións en canto a supervisión xudicial dos internamentos psiquiátricos involuntarios son moi frecuentes, pero estas actuacións cóntanse dentro das actividades do servizo de garda.

Por último, nesta área tamén se valoran o dano psíquico que pode sufrir as persoas vítimas de delitos, facendo un apartado individual para as vítimas de violencia de xénero.

A pericia en materia de psicoloxía e traballo social forense, centrase principalmente no ámbito civil ligado a cuestións de familia como a garda e custodia en divorcios contenciosos, pero cada vez é mais frecuente a súa intervención en outros campos no ámbito penal, como auxilio do médico forense, a que se asesora nas materias propias da súa competencia para un caso determinado, integrando os equipos de valoración integral de violencia de xénero, ou levando a cabo de forma independente as pericias que se lles demandan de forma directa e que inclúense de cheo no seu campo competencial (informe social, credibilidade de testemuñas menores vítimas de abuso, dano psicolóxico, etc.)

A toda esta actividade que pode cualificarse como “programada”, xa que é solicitada con certo tempo para súa realización, únense as intervencións inmediatas ligadas a procedementos urxentes ou que, polo a mesma natureza do estudo, non admiten demoras. Estas actividades se recollen como intervencións do servizo de garda e, inda que poden ser moi diversas, céntranse nos internamentos psiquiátricos, na valoración de detidos, na valoración de lesións para enxuízamento rápido e as demandas de asistencia no contexto de denuncias por abuso/agresión sexual.

SERVIZO DE CLÍNICA FORENSE – ANO 2014 (exclusivamente pericia médico legal)		
		44045
INFORMES EMITIDOS		
	VALORACIÓN DO DANO CORPORAL	29086
	PSIQUIATRÍA FORENE	7038
	OUTRAS PERICIAS	181
	TOTAL	38178
OUTRAS INTERVENCIÓNS		
	Servizo de garda	4516
	Asistencia a xuízos rápidos	374
	Asistencia a xuízos programados	2850
	TOTAL	7740

VALORACIÓN FÍSICA		
INFORMES EMITIDOS		
	Accidentes de tráfico	13756
	Agresións	11862
	Accidentes laborais	935
	Accidentes casuais	421
	Violencia de xénero	833
	Determinación da capacidade laboral y/ou física	418
	Determinación da idade	32
	Outros	829
	TOTAL	29086

PSIQUIATRÍA FORENSE		
INFORMES EMITIDOS		
	Imputabilidade	1433
	Incapacidade	3451
	Violencia de xénero	609
	Seguimento de tratamento	1038
	Outros	507
	TOTAL	7038

OUTRAS INTERVENCIÓNS		
	Servizo de garda clínica forense	4516
	Asistencia a xuízos rápidos	374
	Asistencia a xuízos programados	2850
	Outras pericias	181
	TOTAL	7268

TÁBOA 5

Nesta última táboa reflíctese a distribución das distintas pericias en cada unha das sete Subdirección territoriais no que se organiza o Imelga. No apartado de outras pericias inclúense os internamentos psiquiátricos, as pericias en denuncias por abuso/agresión sexual e as que se fan en relación coas negligencias médicas.

SUBDIRECCIÓN	Valoración física	Psiquiatría forense	Outras pericias Médico legais
A Coruña	4349	1568	567
Ferrol	2950	330	292
Lugo	4081	1150	437
Ourense	2515	1220	139
Pontevedra	3484	815	528
Santiago	4035	626	716
Vigo	7284	1329	770

MEMORIA DO SERVIZO DE PATOLOXÍA FORENSE

O servizo de patoloxía forense reúne todas as pericias que teñen por obxecto coñecer a causa e a circunstancias da morte, nos casos de morte violenta ou sospeitosa de criminalidade.

Se ben isto é así, cada ano vanse incrementando o número de mortes claramente naturais que se derivan a investigación xudicial, por causas completamente distintas a sospeita de criminalidade. A estrutura dos servizos médicos asistenciais e a forma prestaren o servizo, así como as exigencias da norma de policía sanitaria mortuoria, fai que moi a miúdo cando non se acada o certificado de defunción dun xeito rápido, estas “mortes sen certificado” pasen directamente o ámbito da investigación xudicial.

A táboa na que se reflicte o traballo no servizo de patoloxía forense é ben clara a este respecto. De forma progresiva foise desequilibrando a carga de traballo neste servizo entre mortes violentas e mortes naturais, en parte pola diminución de mortes ligadas ós accidentes de tráfico, pero especialmente en función do incremento da intervención nas mortes naturais, que non parou de crecer ata supoñer, paradoxicamente, no momento actual, a maior parte das mortes obxecto de investigación xudicial.

A participación do médico forense na investigación xudicial da morte, tradúcese na práctica na realización do levantamento do cadáver e a posterior autopsia, así como na elaboración dos informes ligados a tales actividades.

Posteriormente realízanse todos os estudos complementarios que o médico forense estime oportunos, para aclarar a causa da morte e a súas circunstancias. Estes estudos poden recaer sobre órganos ou mostras biolóxicas, pero tamén sobre calquera elemento ou rastro atopado no cadáver.

Os laboratorios de referencia para estes estudos complementarios son os de o Instituto Nacional de Toxicoloxía e Ciencias Forenses (INTCF) de Madrid, e tamén se conta coa colaboración do Instituto de Medicina Legal “Luís Concheiro” da Universidade de Santiago de Compostela, sobre todo no que atinxe a probas toxicolóxicas.

Preséntase a continuación as cifras globais de intervencións do servizo médico forense e por Subdireccións territoriais. Cabe destacar a especial carga de traballo da Subdirección de A Coruña en relación coa morte natural.

Tamén presentase un breve estudo da distribución dos falecidos en accidentes de tráfico e a súa distribución por grupos de idade e meses.

SERVIZO DE PATOLOXÍA FORENSE ANO 2013		
Nº AUTOPSIAS REALIZADAS		1896
MORTE VIOLENTA		
ETIOLOXÍA MÉDICO LEGAL	HOMICIDA	19
	SUICIDA	347
	ACCIDENTAL	525
CAUSA DA MORTE	Asfixias mecánicas	316
	Intoxicacións	46
	Lesións por arma branca	12
	Lesións por arma de fogo	23
	Lesión eléctrica	3
	Lesións térmicas	24
	Reacción adversa a drogas de abuso (RADA)	38
	Traumatismos	429
TOTAL		891
MORTE NATURAL		
IDADE	PERINATAL	2
	INFANTIL	4
	ADULTO	1006
CAUSA DA MORTE	Patoloxía cardiovascular	743
	Patoloxía dixestiva	51
	Patoloxía endocrino-metabólica	8
	Patoloxía neurolóxica	28
	Patoloxía respiratoria	
	Patoloxía xénito-urinaria	5
	Outras	27
Pendientes de resultados		5
INDETERMINADAS		33
TOTAL		1005

SERVIZO DE PATOLOXÍA FORENSE ANO 2013 A CORUÑA		
Nº AUTOPSIAS REALIZADAS		449
MORTE VIOLENTA		
ETIOLOXÍA MÉDICO LEGAL	HOMICIDA	4
	SUICIDA	65
	ACCIDENTAL	113
CAUSA DA MORTE	Asfixias mecánicas	62
	Intoxicacións	8
	Lesións por arma branca	4
	Lesións por arma de fogo	1
	Lesión eléctricas	0
	Lesións térmicas	4
	Reacción adversa a drogas de abuso (RADA)	1
	Traumatismos	102
TOTAL		182
MORTE NATURAL		
IDADE	PERINATAL	1
	INFANTIL	0
	ADULTO	266
CAUSA DA MORTE	Patoloxía cardiovascular	205
	Patoloxía dixestiva	17
	Patoloxía endocrino-metabólica	0
	Patoloxía neurolóxica	2
	Patoloxía respiratoria	21
	Patoloxía xénito-urinaria	2
	Outras	8
INDETERMINADAS		12
TOTAL		267

**SERVIZO DE PATOLOXÍA FORENSE ANO 2013
FERROL****Nº AUTOPSIAS REALIZADAS****122****MORTE VIOLENTA**

ETIOLOXÍA MÉDICO LEGAL	HOMICIDA	1
	SUICIDA	27
	ACCIDENTAL	37
CAUSA DA MORTE	Asfixias mecánicas	28
	Intoxicacións	2
	Lesións por arma branca	1
	Lesións por arma de fogo	0
	Lesión eléctricas	0
	Lesións térmicas	1
	Reacción adversa a drogas de abuso (RADA)	3
	Traumatismos	30
TOTAL		65

MORTE NATURAL

IDADE	PERINATAL	0
	INFANTIL	0
	ADULTO	57
CAUSA DA MORTE	Patoloxía cardiovascular	52
	Patoloxía dixestiva	1
	Patoloxía endocrino-metabólica	0
	Patoloxía neurolóxica	3
	Patoloxía respiratoria	1
	Patoloxía xénito-urinaria	0
	Outras	0
		57
INDETERMINADAS		0
TOTAL		57

SERVIZO DE PATOLOXÍA FORENSE ANO 2013		
LUGO		
Nº AUTOPSIAS REALIZADAS		230
MORTE VIOLENTA		
ETIOLOXÍA MÉDICO LEGAL	HOMICIDA	1
	SUICIDA	52
	ACCIDENTAL	55
CAUSA DA MORTE	Asfixias mecánicas	52
	Intoxicacións	12
	Lesións por arma branca	2
	Lesións por arma de fogo	2
	Lesión eléctrica	2
	Lesións térmicas	1
	Reacción adversa a drogas de abuso (RADA)	3
	Traumatismos	34
TOTAL		108
MORTE NATURAL		
IDADE	PERINATAL	0
	INFANTIL	0
	ADULTO	122
CAUSA DA MORTE	Patoloxía cardiovascular	85
	Patoloxía dixestiva	9
	Patoloxía endocrino-metabólica	4
	Patoloxía neurolóxica	6
	Patoloxía dixestiva	14
	Patoloxía xénito-urinaria	1
Outras	1	
INDETERMINADAS		2
TOTAL		122

SERVIZO DE PATOLOXÍA FORENSE ANO 2013		
OURENSE		
Nº AUTOPSIAS REALIZADAS		209
MORTE VIOLENTA		
ETIOLOXÍA MÉDICO LEGAL	HOMICIDA	2
	SUICIDA	48
	ACCIDENTAL	58
CAUSA DA MORTE	Asfixias mecánicas	29
	Intoxicacións	2
	Lesións por arma branca	2
	Lesións por arma de fogo	7
	Lesión eléctricas	0
	Lesións térmicas	5
	Reacción adversa a drogas de abuso (RADA)	5
	Traumatismos	58
TOTAL		108
MORTE NATURAL		
IDADE	PERINATAL	0
	INFANTIL	0
	ADULTO	101
CAUSA DA MORTE	Patoloxía cardiovascular	84
	Patoloxía dixestiva	7
	Patoloxía endocrino-metabólica	2
	Patoloxía neurolóxica	1
	Patoloxía dixestiva	3
	Patoloxía xénito-urinaria	0
	Outras	0
INDETERMINADAS		4
TOTAL		101

SERVIZO DE PATOLOXÍA FORENSE ANO 2013		
PONTEVEDRA		
Nº AUTOPSIAS REALIZADAS		200
MORTE VIOLENTA		
ETIOLOXÍA MÉDICO LEGAL	HOMICIDA	6
	SUICIDA	40
	ACCIDENTAL	55
CAUSA DA MORTE	Asfixias mecánicas	39
	Intoxicacións	6
	Lesións por arma branca	3
	Lesións por arma de fogo	2
	Lesión eléctricas	0
	Lesións térmicas	1
	Reacción adversa a drogas de abuso (RADA)	13
	Traumatismos	37
TOTAL		101
MORTE NATURAL		
IDADE	PERINATAL	0
	INFANTIL	0
	ADULTO	101
CAUSA DA MORTE	Patoloxía cardiovascular	65
	Patoloxía dixestiva	4
	Patoloxía endocrino-metabólica	1
	Patoloxía neurolóxica	6
	Patoloxía dixestiva	6
	Patoloxía xénito-urinaria	1
	Outras	8
		PENDIENTE DE RESULTADOS 5
INDETERMINADAS		3
TOTAL		99

**SERVIZO DE PATOLOXÍA FORENSE ANO 2013
SANTIAGO****Nº AUTOPSIAS REALIZADAS****331****MORTE VIOLENTA**

ETIOLOXÍA MÉDICO LEGAL	HOMICIDA	4
	SUICIDA	48
	ACCIDENTAL	121
CAUSA DA MORTE	Asfixias mecánicas	60
	Intoxicacións	5
	Lesións por arma branca	0
	Lesións por arma de fogo	3
	Lesión eléctricas	0
	Lesións térmicas	8
	Reacción adversa a drogas de abuso (RADA)	2
	Traumatismos	95
TOTAL		173

MORTE NATURAL

IDADE	PERINATAL	1
	INFANTIL	4
	ADULTO	153
CAUSA DA MORTE	Patoloxía cardiovascular	129
	Patoloxía dixestiva	9
	Patoloxía endocrino-metabólica	1
	Patoloxía neurolóxica	5
	Patoloxía dixestiva	4
	Patoloxía xénito-urinaria	1
Outras	6	
INDETERMINADAS		3
TOTAL		158

**SERVIZO DE PATOLOXÍA FORENSE ANO 2013
VIGO****Nº AUTOPSIAS REALIZADAS****355****MORTE VIOLENTA**

ETIOLOXÍA MÉDICO LEGAL	HOMICIDA	1
	SUICIDA	67
	ACCIDENTAL	86
CAUSA DA MORTE	Asfixias mecánicas	46
	Intoxicacións	11
	Lesións por arma branca	0
	Lesións por arma de fogo	8
	Lesión eléctricas	1
	Lesións térmicas	4
	Reacción adversa a drogas de abuso (RADA)	11
	Traumatismos	73
TOTAL		154

MORTE NATURAL

IDADE	PERINATAL	0
	INFANTIL	0
	ADULTO	201
CAUSA DA MORTE	Patoloxía cardiovascular	154
	Patoloxía dixestiva	5
	Patoloxía endocrino-metabólica	0
	Patoloxía neurolóxica	10
	Patoloxía dixestiva	17
	Patoloxía xénito-urinaria	2
	Outras	4
INDETERMINADAS		9
TOTAL		201

SERVIZO DE PATOLOXÍA FORENSE ANO 2013

Nº MORTES EN ACCIDENTES DE TRÁFICO

127

MORTE VIOLENTA

DISTRIBUCIÓN POR GRUPOS DE IDADE	0-4	0
	5-9	1
	10-14	0
	15-19	6
	20-24	7
	25-29	9
	30-34	7
	35-39	13
	40-44	9
	45-49	5
	50-54	6
	55-59	4
	60-64	7
	65-69	16
	70-74	13
	75-79	3
	80-84	13
85-89	7	
+90	1	
DISTRIBUCIÓN POR MESES DO ANO	xaneiro	10
	Febreiro	10
	Marzo	12
	Abril	15
	Maio	8
	Xuño	10
	Xulio	3
	Agosto	14
	Setembro	14
	Outubro	5
	Novembro	15
	Decembro	11

UNIDADE DE ANTROPOLOXÍA FORENSE

Dentro do Servizo de Patoloxía Forense creouse no ano 2006 a Unidade de Patoloxía Forense, cos seguintes fins:

- 1) Estudo Antropológico Forense de osos e restos humanos.
- 2) Colaboración antropológico forense nos levantamentos de cadáveres en avanzado estado de descomposición e de restos óseos en casos de interese criminal.
- 3) Aplicación de técnicas de esqueletización en casos de cadáveres en avanzado estado de descomposición sempre e cando existan fundadas razóns de interese criminal do caso.
- 4) Colaboración cos Patólogos Forenses na esqueletización de lesións óseas.
- 5) Colaboración cos Médicos Forenses que o soliciten nas valoracións de estimación da idade
- 6) Colaboración nos sucesos de múltiples vítimas mediante a aplicación de técnicas non rutinarias de identificación (antropológicas y odontológicas).
- 7) Colaboración na búsqueda de restos humanos enterrados ou ocultos.
- 8) Promoción da investigación e docencia no seu campo específico de actuación.

Dentro da actividade estritamente pericial, o ano 2013 leváronse a cabo 52 estudos de antropología forense o que supón un notable incremento do número de pericias con respecto os anos anteriores. Como pódese comprobar na seguinte táboa, cada vez de xeito mais habitual, os médicos forenses solicitan a participación de esta unidade e o seu traballo non para de crecer, asesorando ou intervindo directamente nos casos mais complexos.

Nº casos	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
	3	3	12	22	14	35	39	52